

כְּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ – לפרשת בשלח

בסוף פרשתנו אנו קוראים על ניסיונו של עמלק להילחם עם בני ישראל, כפי שכתוב "וַיִּבֶא עֲמֶלֶק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרִפְיֵדָם" (יז, ח). התורה מדגישה במילה 'וַיִּבֶא' שביאתו היתה בצורה בזויה ולא מכובדת, כפי שמבואר במכילתא דרבי שמעון בר יוחאי: "רבי יהושע אומר: שהיה נכנס תחת ענני כבוד וגונב נפשות מישראל והורגן, שנאמר 'וַיִּאֲתָה עֲיָף וְיָגַע' (דברים כה, יח)", ומוסיף על כך אברבנאל שממילים למדנו על פחיתותו של עמלק ורשעתו, שלא נהג כפי שפועלים כל המלכים המכובדים, שלפני שפותחים במלחמה שולחים שלוחים להתריע שבאים להילחם. עמלק בא באופן פתאומי למלחמה, כמו גנבים.

צֹא הַלָּחֶם בְּעֶמְלֵק

כהיערכות למלחמה מולו לא יצא משה בעצמו להילחם, אלא הורה ליהושע: "בְּחַר לָנוּ אַנְשִׁים וְצֹא הַלָּחֶם בְּעֶמְלֵק". על פי חז"ל, היתה זו הזדמנות ל"אמן" את יהושע, ועל כך אומרים חז"ל "שהיה מבקש להדריך למלחמה לפי שהוא עתיד להכניס את ישראל לארץ" (מדרש רבה כו, ג).

משה ידע שיש צורך בתפילה, ואם הוא ילך להילחם תיעצר תפילתו, ולכן אמר ליהושע 'בְּחַר לָנוּ אַנְשִׁים וְצֹא הַלָּחֶם בְּעֶמְלֵק', כלומר 'וְצֹא' מהר חורב מסביב הצור, שהיה שם עם הזקנים לענין המים, ולך 'הַלָּחֶם בְּעֶמְלֵק', ויהיה זה 'מְחַר', כשבמקביל 'אַנְכִי נָצַב עַל רֹאשׁ הַגְּבֻעָה' להתפלל בעבורם. במקביל, אמר משה ליהושע: "מְחַר אַנְכִי נָצַב עַל רֹאשׁ הַגְּבֻעָה וַיִּמָּטֵה הָאֱלֹהִים בְּיָדֵי". משה דחה את עלייתו לראש הגבעה ליום המחרת, ולא עלה באותו יום, כדי להסמיך את התפילה לזמן המלחמה, שיהושע יהיה בטוח בתפילת משה, שמתפלל בעת המלחמה שיצליח. במעשה זה ביקש משה לחזק את אנשי החיל במלחמה, שיראו אותו שעולה לראש הגבעה, כהסברו של חזקוני.

יהושע, כתלמיד נאמן של משה ממלא אחר ציוויו, כפי שכותבת התורה "וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כְּאֲשֶׁר אָמַר לוֹ מֹשֶׁה לְהַלָּחֶם בְּעֶמְלֵק". הרב אברהם סבע, בביאורו צרור המור מבאר שהתורה כתבה זאת ללמדנו שעל אף שהיה קשה בעיני יהושע להילחם בעמלק, לאור חוסר ניסיונו בניהול מלחמה, ובפרט שלא רצה ליטול את הכבוד של הניצחון במלחמה בפני משה רבו, כתבה התורה שהוא קיים את הוראת משה.

במקביל "וימשה אֶהְרֶן וְחֹר וְעָלוּ רֹאשׁ הַגְּבֻעָה", וביאר המלבי"ם, שמלמדת התורה במילים אלו שאת המלחמה הגלויה עשה יהושע, במקביל למלחמה החבויה שעשה משה, כשצירף עמו את אהרן וחור שעמדו לסייעו בתפילה, כדוגמת שני הזקנים שמעמידים סמוך לש"ץ, וכן בכהן גדול היה הסגן מימינו וראש בית אב משמאלו.

פְּאֶשֶׁר יָרִים מִשָּׁה יָדוֹ וְגַבְרַיִשׁרָאֵל

על המילים "וְהָיָה פְּאֶשֶׁר יָרִים מִשָּׁה יָדוֹ וְגַבְרַיִשׁרָאֵל", שואלים חז"ל במסכת ראש השנה כט ע"א: "וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה? אלא לומר לך: כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה, ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים - היו מתגברים, ואם לאו - היו נופלים". בהרמת ידיו התכוון משה להשפיע בתפילתו טובה וישועה. משה הבהיר שלתפילה יש עוצמה רבה, בכוחה לשנות את הטבע. יש ביכולתה לבטל גזירות ולעשות דברים שהם כנגד הסיכויים.

בפרשה זו ביקש משה להעביר מסר חשוב – על כוחה העצום של התפילה. באמצעותה יכול אדם לשטוח את צרכיו ובקשותיו, ועל ידה מקבל אדם את צרכיו מהקב"ה.

נסיים בדברי ה'חזון איש', שכתב באיגרותיו: "התפילה היא מטה עוז ביד כל אדם. **אין תפילה ששבה ריקם**, אין מילה של תחינה וריצוי שמוציא יהודי מפיו שלא תפעל את פעולתה, אם היום אם למחר, אם בשנה זו אם לאחר שנים רבות, אם אצל המתפלל, אם אצל זרעו אחריו. **דבר זה צריך להיות חדור בתודעתו של כל יהודי**".

לתגובות – office@shaalti.co.il

לרעיונות על פרשת בשלח, שיסייעו להעשיר את שולחן השבת,

ניתן להיכנס לאתר תורתך שאלתי בקישור

<https://did.li/gS3fT>

לעיון והורדת גליון תורתך שאלתי לפרשת בשלח

ניתן להיכנס לקרוא או להוריד בכתובת

<https://shaalti.co.il/?p=7324>